

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo sta na mestnem trgu št. 10.

Cervkena pevska šola.

K liturgičnemu petju spada tudi liturgična uredba pevskega zbora. Vzor za njo nam je pevska šola (*schola cantorum*), katero je bil sv. Gregorij Veliki ustanovil. Slavni prenovitelj liturgije je predobro vedel, v kakošnem razmerji da so petje in pevci z liturgično službo božjo; toraj je znal tudi najbolje presoditi, česa z glasbenega stališča treba, da se liturgično petje goji in ohrani. Njegova pevska šola je tedaj izgled za vse enake naredbe.

O zunanjih okoliščinah te šole vemo sledeče: Sv. Gregorij je ustanovil pevsko šolo, ter, da se je mogla vzdrževati in ohraniti, ji podaril zemljišča. Dal ji je dve hiši, eno pri sv. Petru, drugo pri sv. Janezu v Lateranu. Tako je bilo obema papeževima glavnima cerkvama mogoče službo božjo slovesno opravljati. Vsakdanji oficij bil je od papeža pod težko kaznijo (*sub anathematis interpositione*) strogo zapovedan. Šola je bila urejena, pravnoveljavna skupščina, obstoječa iz mōž in dečkov. Več nego 7 mōž se nikjer ne omenja; in ti so bili poddijakoni, kar je bilo po tedanjih razmerah velika čast za šolo. Prvi poddijakon imenoval se je *primicerius* ali *prior scholæ*, t. j. prvi predstojnik šole; drugi je bil *secundicerius* ali drugi predstojnik; naslednja dva so zvali *archiparaphonista* (predpevca) ali 3. in 4. pevca šole; zadnji trije so bili *paraphonisti* (sopevci). Dečke pa so izbirali iz vseh rimskih učilnic, kar je omogočilo, da je pevska šola imela najboljše glasove v oblasti. Število dečkov, ako ga primerjamo onemu moških glasov, ni moglo biti posebno veliko; bilo jih je baje kakih 15 — 20; mogoče tudi, da ste imeli obe hiši, vsaka za-se enako število. Udje pevske šole so skupno živeli, enako menihom, in njih učitelji so bili bržkone benediktinci, kateri so se, zapustivši samostanske razvaline na Monte Cassino, na Lateranu naselili, da so pri tamošnji baziliki službo prevzeli in oficij opravljali. Mali pevci pa so se poleg svojega pevskega poklica pečali tudi sè studijami, in ako so bili posebno nadarjeni, privzel jih je papež pozneje v svoje ožje spremstvo, tako da so prihajali do višjih služeb; dà, nekateri učenci *scholæ cantorum* so celo zasedli papežev prestol.

Važnejši, kakor notranja in vnanja uredba te pevske skupščine, bil je njen stan in njeno opravilo pri službi božji. Jako zanimiv je obrazec, ki ga nam podajajo najstarejši viri o slovesni maši od 6.—8. veka. Naj tū navedemo samo to, kar se petja tiče.

Kadar je papež sè svojim spremstvom v cerkev šel, kjer je bila „*statio*“ in se je imela obhajati slovesna maša, pričakovala ga je ondi duhovščina že v koru. Kor pa je bil (kakor znano), po altarji na dvoje razdeljen. Za altarjem, v polkrogu *abside*, sedeli so škofje, mašniki in dijakoni; v sredi stal je papežev sedež (*kathedra*). Pred altarjem, nižje proti dolžini cerkve, bil je z mramorno ograjo obdani kor za nižjo duhovščino. Tu so stali poddijakoni in dečki pevske šole. Opravljeni so bili, kakor vsi kleriki, s čez nogi paha-jočo albo in široko, gubato planeto. Ko se je bil papež v žagradu (*secretarium*) oblekel, prišel je dijakon do vrat ter zaklical: „*Schola!*“ Z odgovorom „*adsum*“ šel je četrti pevec in naznanil papežu, kdo da bode pel *graduale* in kdo *alleluja*. Papež je lahko z glavo prikimal in tako poddijakonu naznanilo potrdil. Ta določba je morala zdaj obveljati; sicer je poddijakon zapadel „*suspensiji*“. Poddijakon se zdaj k pevskemu zboru vrne, se prikloni njegovima vodjema in zapoje: „*Domini jubete!*“ (Gospodje zapovejte!) Pevski zbor, *schola*, stoji v dveh vrstah, druga proti drugi obrnjena, sredi spodnjega prezbiterija; ob konceh možje, dečki pa v sredi. Dijakon zopet zapoje pri vratih žagrada: „*accendite!*“ (prižgite!). Ko so sveče na altarji prižgane, pričnè „*prior scholæ*“ *antifono* introita. Zdaj papež slovesno vstopi in gre skozi obe vrsti pevskega zbora do altarja, in ondi tiho moli. *Prior scholæ* ima zdaj paziti, kdaj mu bode papež po svojem naddijakonu z migljejem naznanil, da poje *Gloria Patri*. Ponovivši *antifono* zapoje z višjim glasom *Kyrie*, ki ga duhovščina nadaljuje, ljudstvo pa ponavlja. *Prior scholæ* mora tudi na to pripravljen biti, ako bi hotel papež število klicev *Kyrie* in *Christe* spremeniti; s priklonom sprejme papeževo povelje in konča petje *Kyrie-a*. Papež in vsa duhovščina med tem stojé proti izhodu obrnjeni. Papež se obrne proti ljudstvu in zapoje *Gloria in excelsis Deo*; ves kor pa nadaljuje: *et in terra pax* itd. — Po listu ali berilu stopa pevec z gradualno knjigo v rokah po stopnicah lece (*ambo*) ter poje na stopnicah stojé „*graduale*“; drugi poje *alleluja* z dotično vrstico. Vsi v koru odgovarjajo, t. j. ponavljajo petje. Po končanem petji gredó pevci k papežu in mu poljubijo, če so blagoslovljeni, koleno; ako niso, mu poljubijo nogi in sprejmó od njega blagoslov. — Pri „*Credo*“ je pelo, kakor piše Amalarius, zopet ljudstvo s pevsko šolo vred. — Med tem, ko ljudstvo svoje darove prinaša (kruh na belih prtčih in vino v sodčekih), pojó pevci *offertorium*. Kadar je altar pripravljen, pride dijakon od altarja k pevskemu zboru in prejme od njega vodo, katera se ima vinu za sv. daritev primešati, ali pa pošlje *prior scholæ* pevca, da nese vrčič z vodo, s platnom obvit, k altarju. (Kaplice vode, ki se imajo vinu primešati, pomenjajo krščansko ljudstvo, katero je pri službi božji po glasovih pevcev zastopano.) Po dokončanem darovanji zopet pomigne naddijakon načelniku pevske šole, naj zapoje *Gloria Patri* in zaključi *offertorium* (ki je bil nekdanj mnogo daljši, nego dandanes). *Sanctus* zopet vsa krščanska srenja skupno poje; pri *Agnus Dei* pa (po ukazu papeža Sergija) vrsté se duhovščina in ljudstvo. Med obhajilom vernih poje pevska šola *communio*, sestavljeno iz več vrstic, dokler ni bilo znamenje dano, da naj se končá z *Gloria Patri*. Ko pa dijakon s klicom: „*Ite missa est*“ ljudstvo razpustí, odgovoré vsi zbrani: „*Deo gratias!*“ (*Ordo Romanus I. Migne 78.*)

Iz tega sporočila, ki smo ga morali zelo skrajšati, razvidimo:

1. da je bilo liturgično petje dvojno: umetno in ljudsko petje.

Da psalmov in himnov še ne omenimo, smelo je ljudstvo tudi bolj lahke mašne pesni prepevati; in prav s tem je stopilo ljudstvo v veliko živejšo in tesnejšo zvezo z altarjem.

Na široki, trdni podlagi tega skupnega petja vzdigovalo se je toliko svitlejše in jasnejše umetno petje izvežbanih šolskih pevcev. Nahajala se je ta naredba tudi še v srednjem veku ter potujčila se za nas stoprav v zadnjih stoletjih. A cerkvenih ukazov, kateri bi bili vdeležbo ljudstva pri mašnem petji zabranjevali, nij nikakoršnih; in težave ne tiče tolikanj v koralnih melodijah, kakor nek drugje. Zbor američanskih škofov v Baltimore l. 1866. je marveč se izrekel: „*Valde exoptandum esse censemus, ut . . . paulatim major saltem pars populi secundum primitivae ecclesiae et in variis locis vigentem usum vespere et alia similia cum ministris et choro decantare addiscat*“. — Spretni pevski zbor bi ljudsko petje vzdigoval in podpiral, da bi ne padlo, niti službi božji dostojnosti ne kratilo. Nasproti bi bil pevski zbor in njegovo petje z ljudstvom v tesnejši zvezi ter bi se tako národu priljubil, da bi ne bil osamljen, kakor dandanes. Ako hočemo (in to moramo hoteti), da ljudstvo zopet dobí sveto veselje do liturgije, moramo mu omogočiti, da se s petjem vdeležuje sv. daritve. Ako bi ljudstvo smelo s pevskim zborom *Ordinarium missae* prepevati, potem bi tudi z drugačno, živahnejšo vdeležbo in večjo razumnostjo presvetemu činu sledilo (kakor se vidi v grški cerkvi). Toda k temu je treba prej temeljitega mašnikovega poduka z lece ter da se ljudstvo sè svetim krogom cerkvenega leta zopet bolj soznani. K poslednjemu pa pripomore **dobra, stara** cerkvena pesen v domačem jeziku. Stara cerkvena pesen je cerkvenega leta tolmač, ki si ga je národ sam ustvaril. Ona govóri jezik národa, misli in poje kot národ, ona je slavospev, s katerim je nekdaš sv. Ambrozij svoje verne k veseli vdeležbi pri službi božji navduševal. (Kdo jo tedaj „pehá s kora“?? Vr.)

2. Po izgledu rimske pevske šole je liturgični pevski zbor sestavljen iz môž in dečkov. Da dandanes tudi ženske pojó, je napaka, ki se je že tolikrat grajala in se le radi sile in zadrege trpí. Ta pevski zbor ali kor ima svoj prostor v kóru pri altarji, kakor tudi imé od njega. Vsi pevci nosijo cerkveno obleko (dolgo, do gležnjev segajočo haljo in bel superpelicej) in se sklepajo z obredi, kateri po cerkvenem običaji za pevski zbor pri službi božji veljajo.

Nič nij v stanu bolj razjasniti prepada med cerkvenem pevskim zborom delajočim v modérnem duhu, in med liturgično-urejeno pevsko šolo, kakor te tri reči: prostor pri altarji, obleka in obredi. One, kot zunanje oblike sicer nijso glavna stvar, vendar pripravljajo in pomagajo proizvoditi glavno reč: duhá liturgične molitve in jedrnate pobožnosti, katera v mislih in besedah sv. cerkve, v liturgičnem letu, hrane išče in najde.

Prostor pri altarji, to je najimenoitnejše. Pevski zbor je posredujoča beseda, razlagajoči jezik med Bogom in njegovim ljudstvom. Zdaj izposodi pevski zbor hvalni in prosivni molitvi vernega

ljudstva svoj glas, zdaj zadoni po pevskim zboru premilostljiv odgovor od altarja in iz nebes. Prav zato je pri altarji njegov prostor, katerega bi si ne smel pustiti vzeti. Saj bi se nam tudi čudno dozdevalo, ako bi bili pri službi božji stare zaveze pevajoči levitje namesto na stopnicah pred žgavnim žrtvenikom, postavljeni zadej za ljudstvom pri portiku.

Sveti obredi, n. pr. pokloni, poklekovanja, obračati se proti križu in evanĝeliju, kajenje in bratovski poljub so častitljivi čini službe božje v koru in sredstva k pobožnosti. Altar je središče in srce kora, kor pa dopolnitev službe pri altarji. Le oba skup, altar in kor, spopolnita ono sveto liturgično slovesnost, s katero sv. cerkev skrivnostno daritev izvršuje.

3. Tej ideji cerkvene pevske šole se sv. cerkev nikdar nij odpovedala. V liturgičnih knjigah: *rituale*, *pontificale*, *caeremoniale*, se zmiraj govori o pevskem zboru, kateri v Rimu nikdar nij popolnem iz navade prišel. Vsled slabega vpliva preteklega veka stoprav se je pojem liturgičnega pevskega zbora zgubljal, in skoraj po vsih cerkvah zginil. Treba toraj, da ga zopet omladimo. Res, da nij pričakovati, da bi se povsod zopet uresničil; vendar pa je le dobro, da vemo, kaj da je vzor sv. cerkvi. Z ozirom na to se bomo mogli z večjo gotovostjo okoliščinam današnjega plitvega časa primeniti ter bomo ne-bistvene stvari opustivši, bistvene ohranili. Za semenišča — duhovska in deška — bi ne smelo biti nemogoče, da se uresniči ta cerkvena ideja gledé pevskega zbora. Koral bi moral biti semeniščanom stvar veselja in ljubezni. Prihodnji mašnik bi moral tako živeti v duhu sv. cerkve in tako zveden biti v njenih naredbah, da more tudi okušati sladkobo, katera se v njih nahaja. Liturgija in liturgično petje je preimeniten faktor za vzgojo mašnikov. Tù se pokaže cerkev velika in sveta.

(Konec prih.)

Kako bi se dalo zboljšati cerkveno, zlasti liturgično petje.

Sv. Cerkev je mati in pokroviteljica vseh lepih umetnij. Ona je vzprejela, gojila in razvijala stavbarstvo, slikarstvo; v njej se je rodilo cerkveno pesništvo, vzrasla je kraljica umetnij, sveta glasba. Lepo se je razcvitala v srednjem veku, a začetkom novega prevzela jo je posvetna nedostojnost, da je bila sv. Cerkev primorana že v Tridentinskem zboru in pozneje proglasiti gotova določila, po katerih naj se ravna, da ne postane trivijalna in posvetna. Sad teh določil bile so prekrasne, klasične cerkvene skladbe preteklih dveh stoletij. A proticerkveni duh minolega in sedanjega stoletja vplival je tudi na cerkveno glasbo, kakor na druge umetnije v modernem podlem in národnostnem zmislu.

Zadnja desetletja jela so zopet premagovati cerkveno-umetniška načela v cerkvenem življenji o drugih umetnijah, a o sveto-glasbeni umetnji nahaja se pri nas še čez mero nevednosti in predsodkov celó v merodajnih krogih. Vender pa se je tudi tù začelo svitati, k čemur največ pripomagajo razna cecilijanska društva, med drugimi tudi ono Ljubljanske škofije ter ono Kranjske dekanije. Ako pa zavedeni in vneti cerkveni predstojnik gojí v vseh strokah umetnijo pri svoji cerkvi, bo li njeno kraljico zanemarjal ali jo celó zaviral? Bi si li

hotel toliko odgovornost navaliti na svojo vest in na svojo čast? Mislim, da ne! Toraj naj nihče več ne drži rok križem, temuč naj sodeluje po svoji moči, da pospešiboljšanje cerkvene glasbe. V sledečem skuša pisatelj podati načrt za izvršitev takega prevrata.

1. Izvežbani orglavci in pevovodje.

Prvi pogoj zaboljšanje cerkv. petja je nedvomno izgojitev izvežbanih orglavcev in pevovodij. Kakoršen orglavec in pevovodja, takošen cerkveni kor (pevski zbor). V tej zadevi je, hvala Bogu! pri nas že dobro preskrbljeno, ker orglarska šola v Ljubljani nam izgoja vsako leto lepo število v cerkvenem duhu izvežbanih orglavcev in pevovodij. A ker so po deželi orglavci večinoma učitelji ali drugi organisti, ki se niso vežbali v orglarski šoli, treba je, da se vsi oni podvržejo preskušnji o predmetih orglarske šole pred njenim učiteljskim osebjem, oziroma pred dotično knezoškofijsko cerkvenoglasbeno komisijo, in le oni, ki bi dosegli spričevalo sposobnosti, naj bi smeli opravljati orglarsko službo.

2. Orglarska služba.

Za orglarsko službo določeni so pri vsaki farni cerkvi po raznih načinih manjši ali večji dohodki. V mnogih, zlasti večjih farah je združena mežnarska in orglarska služba. V takih mežnar in organist večidel že ob teh dohodkih živi; mora pa imeti mežnarskega hlapca ali nadomestnika pri altarji, kadar ima orglavec opravilo na koru. Navadno ima tudi za to odločeno hišo, mežnarijo. V manjših farah pa je navadno farovski hlapec tudi mežnar, orglavec pa učitelj ali kak drugi, navadno muzikalno malo izobražen človek, ki pa ljudem večidel jako vstreza, ker jim ušesa šegače in peté privzdiguje, in zato obilniše plačilo (biro) dobiva. Kjer po večih farah opravlja učitelj orglarsko službo, ondi imajo posebej mežnarja za cerkveno službo, ne da bi učitelj za to skrbel. Pri oskrbljevanji orglarske službe najbolje shaja učitelj-orglavec, ker ima itak dobre dohodke kot učitelj, če so tudi orglarski dohodki bolj pičli. Enako še dobro shaja mežnar-orglavec, ker so tudi mežnarske službe še dokaj dobre. Teže pa se živi o sami orglarski službi, ker je večidel že po svojem izvirnem nesamostojnem namenu sama na sebi prepričla, da bi zadostovala za preživljenje človeka, kajti večidel donašajo le po 40—80 gld., bolj redkoma po 100—150 gld. na leto. V takih slučajih si mora orglavec pač še stranskega prislužka iskati, najbolje s kakim rokodelstvom, kajti farni občini že sicer preobloženi, si ne morejo še nova težja bremena nakladati, zlasti ker ji je treba tudi za obdarovanje pevskega zbora kaj storiti (glej točko 3.). Da bi orglavec svojo službo zvesto opravljal, pa tudi gotovo in redno svoje plačilo dobival, napravi naj se med obema strankama pisana pogodba *in duplo* za vsako stranko po en izvod, v kateri bodo natanko določene orglavčeve dolžnosti za orglanje in pevske vaje (vsaj po 1 uro ob nedeljah in praznikih), pa tudi določeni in zagotovljeni mu dohodki od strani občine ali cerkvenega predstojništva. Občina ne sme in ne more staviti pogojev, da bi orglavec orglal in petje vodil v duhu in zmislu, ki se ne vjema s cerkvenimi glasbenimi določili.

(Konec prih.)

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1885. (po direktoriji ljubljanske škofije).

(Dalje.)

9. avgusta. *Dom. XI. p. Pent.* Sv. Alfons Marija Lig. škof, spoznovalec, učenik. (*S. Alphonsi Mariae de Ligorio Ep. C. D.*) dup.

Introitus.

Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde. Ps. Attendite, popule meus, legem meam: inclinante aurem vestram in verba oris mei. V. Gloria Patri. Ton. VIII.

Duh Gospodov je nad mano, zato me je on mazilil, in me je poslal evangelij oznanovat ubogim, ozdravljat one, kateri so potrtega srca. Ps. Poslušajte, ljudstvo moje, postavo mojo, nagnite svoje uho k besedam mojih ust. V. Čast Očetu. Ton VIII.

Graduale.

Memor fui iudiciorum tuorum a saeculo, Domine, et consolatus sum: defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam. V. Justitiam tuam non abscondi in corde meo; veritatem tuam, et salutare tuum dixi. Allel., allel. V. Ipse est directus divinitus in poenitentiam gentis, et tulit abominaciones impietatis: et gubernavit ad Dominum cor ipsius, et in diebus peccatorum corroboravit pietatem. Alleluja.

Spominjam se tvojih sodb od nekdanj, o Gospod, in se tolažim: groza me obhaja zavoljo grešnikov, ki zapuščajo postavo tvojo. V. Pravice tvoje nisem prikrival v svojem srci; resnico tvojo in pomoč tvojo sem pravil. Allel. allel. V. Bog ga je bil postavil ljudstvu v spreobrnjenje, in je potrebil gnusobo hudobije: in obračal je k Gospodu svoje srce, in v dnevih grešnikov je bil pobožnost utrdil. Alleluja.

Offertorium.

Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis omnium frugum tuarum da ei. Noli prohibere benefacere eum, qui potest: si vales, et ipse benefac.

Části Gospoda se svojim premoženjem, in dajaj mu prvine od svojih pridelkov. Nikar mu ne brani storiti dobrega, kdor more: če moreš, tudi sam dobro stori.

Communio.

Sacerdos magnus, qui in vita sua suffulsi domum, et in diebus suis corroboravit templum, quasi ignis effulgens, et thus ardens in igne.

Véliki duhoven, ki je v svojem življenji hišo podprl, in v svojih dneh tempelj utrdil, (je) kakor bliskeč ogenj in kadilo goreče v ognji.

15. avgusta. Vnebovzetje B. D. Marije (*Assumptionis B. M. V.*) dup. 1. cl. *cum Oct.*

Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. l., str. 66.

16. avgusta. *Dom. XII. p. Pent.* Sv. Joahim, spoznovalec, oče B. D. Marije (*S. Joachim, C., Patris B. M. V.*) dup. 2. cl.

Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. l., str. 67.

23. avgusta. *Dom. XIII. p. Pent.* Sv. Filip Benicij, spoznovalec (*S. Philippi Benitii, C.*), dup.

Introitus.

Justus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur: plantatus in domo Domini, in atriis domus Dei nostri. Ps. Bonum est, confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime. V. Gloria Patri. Ton. I.

Pravični bode cvetel kakor palma, kakor cedra na Libanu bode rasel: vsajen je v hiši Gospodovi, v pred dvorih hiše našega Boga. Ps. Dobro je spoznavati Gospoda: in slavo prepevati imenu tvojemu, Najvišji. V. Čast Očetu. Ton I.

Graduale.

Os justi meditabitur sapientiam, et lingua ejus loquetur judicium. V. Lex Dei ejus in corde ipsius et non supplantabuntur gressus ejus. Allel. allel. Beatus vir, qui timet Dominum in mandatis ejus cupit nimis. Alleluja.

Usta pravičnega bodo govorila modrost in njegov jezik bode izrekoval sodbo. V. Postava njegovega Boga je v njegovem srci, in njegove stopinje ne bodo spodletele. V. Blagor mu, kdor se boji Gospoda: prav veliko dopadajenje ima nad njegovimi zapovedmi.

Offertorium.

In virtute tua, Domine laetabitur justus, et super salutare tuum exultabit vehementer: desiderium animae ejus tribuisti ei.

V tvoji moči, o Gospod, se bode veselil pravični, in zavoljo tvoje blagosti se bode močno radoval: želje njegovega srca si mu spolnil.

Communio.

Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, et secuti estis me, centuplum accipietis, et vitam aeternam possidebitis.

Resnično vam povem, da bode te vi, ki ste vse zapustili in šli za menoj, stoterno prejeli, in večno življenje dosegli.

30. avgusta. Dom. XIV. p. Pent. Sveti Angeli varuhi (*S. Angelorum Custod.*), dup. 2. cl. cum Oct.

Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. l., str. 67.

(Dalje prihodnjič.)

D o p i s i.

Z Dunaja. Vodstvo cerkv.-glasbenega društva „St. Ambrosius“ vljudno prosi, da bi hoteli sprejeti v „C. Gl.“ naslednji poziv o letošnjem brezplačnem podučevalnem kurzu na Dunaji. Ta kurz bode trajal od 31. avgusta do 6. septembra t. l.; uredil pa se bode za cerkvene pevovodje, orglavce in pevske učitelje v ta namen, da se bodejo v glasbenih studijah dalje izobraževali in tako sposobnejši postali za svoj važni poklic. Obsegal bode:

- a) navod, kako naj se smotru primerno podučuje petje, igranje na goslih in glasoviru;
- b) predavanja o harmoniji, kontrapunktu in imitaciji;
- c) praktično orglanje;
- d) navod k znanju in dobri izpeljavi gregorijanskega korala;
- e) predavanja o liturgični cerkveni glasbi, cerkv.-glasbeni literaturi in zgodovini glasbe, s posebnim ozirom na cerkveno glasbo;
- f) navod k branju partiture in k dirigovanju;
- g) nauk o sestavi orgel.

Začetek je nastavljen na ponedeljek, dne 31. avgusta ob 8. uri zjutraj, konec pa na soboto, dne 5. septembra opoludne. Podučevalo se bode v prostorni dvorani katoliške resurse. (I. Reichsrathstrasse Nr. 3.)

Predavanja o posameznih predmetih so blagovolili sprejeti gospodje:

Josip Böhm, kapelnik mestne župnijske cerkve „Am Hof“ na Dunaji.

Anton Ditko, profesor na c. kr. učiteljski v Lincu.

Jakob Dont, muzik na Dunaji.

P. Ambrozij Kienle, benediktinec beuronske kongregacije iz Emaus-kega samostana v Pragi.

Edvard Stehle, stolni kapelnik v Šent-Galu na Švicarskem.

Vdeleževati se tega izobraževalnega kurza smejo vsi v Avstriji in na Ogerskem očitno nastavljeni pevovodje, orglavci, pevski učitelji, ljudski učitelji in učiteljice, kakor tudi duhovniki, — in to brezplačno.

Gospodje vdeležniki naj se oglašé pismeno vsaj do 20. avgusta pri društvenem kapelniku g. Josipu Böhm, Wien, I. Franziskanerplatz Nr. 5, ter naj pismu prilože pismenko za 15 kr., da se jim more po pošti poslati pristopnica.

P. n. cerkvene in šolske oblasti, kakor tudi občinska predstojništva pa prosimo, naj blagovolijo svojim pevovodjem, orglavcem in pevskim učiteljem tudi gmotno pomagati, da bodo mogli na Dunaj potovati in se tu ves teden muditi.

Po končanem podučevanju bodo gg. vdeležniki prejeli spričevalo obiskovanja, ako ga bodo zahtevali.

Društveni predsednik:

Dr. Godfrid Marschall,
inf. prelat in proš pri votivni cerkvi.

Čepovan, 13. julija. Cecilijanstvo na Goriškem je letos precej tiho, a nikakor ne spi. Po pogovoru, da tihe vode globoko deró, le bolj znanstveno napreduje. Mnogi cerkveni zbori pa tudi dejansko pridno delujejo. Naša podružnica cecilijanskega društva se je letos poprijela posebno koralo. Pri slovesnih mašah se vloge pojó koralno brez orgel, večkrat se pa tudi vsa maša poje koralno; črna maša se pa redno poje koralno. In zagotoviti smem, da koralno petje ljudstvu bolj dopada, nego drugo tako imenovano cecilijansko petje; ustreza dalje tudi v tem, da mašnika ne zadržuje predolgo.

Dné 5. julija je velika Solkauska fara slavila ssv. Cirila in Metoda na Svetej Gori. V procesijah so se svojimi vernimi romali na goro vis. č. g. I. Kolavčič, župnik; dalje čč. gg. vikarji iz Podsobotina, Kronberga, Ravnice, Grgarja, Bat, Trnovega in Čepovana. Pri sv. maši so peli združeno naši cecilijanci z pevskim zborom Solkanskim in Grgarskim skupaj 26 pevcev: Mašo Molitor-jevo in *honorem St. Fid. a Sigm.*; *introit, gradual, komunijo* koralno brez orgel *ex missa Pretiosiss. Sang.*; *ofertorij* od te maše iz *lib. Motet. od Stehle*; *o salutaris Hostia* od Witta in *Tantum ergo* od P. Hribarja iz „Cecilije“. Orgle so za ta shod starejši in seveda bolj izurjeni orglavci prepustili dvanajstletnemu nadarjenemu dečku iz Čepovana. Fantič se je dobro obnesel, a vendar manjka mu še šole; a, da se spopolni, pride — ako bo mogoče — prihodnje šolsko leto v ljubljansko cecilijansko šolo.

Razne reči.

— Odbor „Cecilijinega društva v Ljubljani“ je sklenil v seji dné 20. jul. sklicati na 8. okt. t. l. **občni zbor**, s katerim bode združena tudi cerkvena slovesnost. Spored zborovanja bodemo priobčili v „C. Gl.-u“ 10. številki (za oktober).

— Šolsko leto 1884/5 orglarske šole v Ljubljani zaključilo se je dné 30. julija s preizkušnjo vsih učencev. Izšlo se je letos 8 učencev, ki so prejeli spričevalo „sposobnosti za orglarsko službo“. Naj bi le tudi službo kmalu dobili! A, žalibog, skušnja kaže, da se rajši sprejemljejo taki orglavci, ki o cerkveni glasbi in njenim bistvu niti pojma nimajo. Zakaj? Iz ljubezni do Cecilijinega društva in do njenih načel, ki so tudi načela sv. cerkve, gotovo ne! — Novo šolsko leto se bode za orglarsko šolo pričelo s 16. septembrom. Učenci, ki naj se oglašé vsaj do 15. sept., naj razen čvrstega zdravja, dobrega glasbenega posluha in blage volje saboj prinesó od svojega župnika spričevalo lepega obnašanja in, kar je prav želeti, tudi znanje not. — Ako bi se hotel kdo pozneje oglasiti, ne mogel bi se vzprejeti, prvič že zavoljo reda, in drugič, kar bi bil poznejši vstop učencu samemu in podučevanju na kvar.

— Dné 30. maja umrl je, previden sè sv. zakramenti za umirajoče, g. Henrik Oberhofer, profesor v Luksemburg-u, in poročevalec nemškega cec. društva, 61 let star. Njegova največa zasluga je bila ta; da je l. 1862. ustanovil prvi časnik za cerv. glasbo „Caecilia“ in ga mnogo let jako dobro vredoval. V „Ceciliji“ so se zbirali stari, takrat po številu še pičli cecilijanci. R. I. P.

— G. prof. Jos. Foerster v Pragi je pred kratkem preiskal in potrdil nove izvrstne orgle (3 manualov) v Smíchovem-pri Pragi. Delo je firme „Bratje Rieger“ v Avstr. Šleziji, zdaj prve v Avstriji. Druge izvrstne orgle s 3 manuali ima tudi konservatorij v Pragi od firme Sauer v Frankfurt-u; s pomočjo pnevmatičnega stroja igra se „pleno“ vsih 3 manualov lahko, kakor na glasoviru. Tretje jako dobre orgle je dobila župnijska cerkev sv. Vojteha v Pragi od firme Steinmayer v Oetingen-u. Take orgle, dela tujih mojstrov, so hudi udarci za pražke orglarje, ki so pa to osodo sami zakrivali, ker niso o pravem času marali za nove iznajdbe pri izdelovanji orgel.

Oglasnik.

Jos. Lavtižar. *Missa „Statuit ei Dominus“ in honorem s. Nicolai etc.* za en glas z org. *opus 1.* Partitura velja 1 gld., 1 glas 20 kr. Založil skladatelj, natisnil J. Rud. Milic v Ljubljani. Skladba za petje ni težavna, posebno ako zaradi precejšnjega obsega tonov (od a do e) pojó razni glasovi vrstno razne oddelke, kakor je to v sklabi sami nanzanjeno. Najboljši deli te maše sta „Kyrie“ in „Gloria“; „Sanctus“ in „Benedictus“ se nijsta enako posrečila. V celi skladbi veje pravi, cerkveni duh in radi jo priporočamo vsem cerkvenim zborom.

Pridana je listu 8. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.